

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PL - Karel Havlíček Borovský – Král Lávra

Posud krále Lávru
chválí irský lid,
nebyl ani tyran,
nebyl taky žid,
nenabíjel cizím svoji kasu,
rekrutýrkou nesušoval chasu,
nedal chudé dřít.

Jenom jednu slabost
ten král dobrý měl,
že jest na holiče
tuze zanevřel,
dal se holit jenom jednou v roce,
dlouhé vlasy po krku široce
nosil jak roj včel.

Horší ještě bylo,
vždy na letnice,
jak očistil holič
královské líce,
čekala jej podivná odplata,
nic na stříbře, ale skrze kata,
to šibenice!

Divili se lidé,
mrzela je dost
na tom dobrém králi
tato ukrutnost;
však co král chce, zdravot' pro poddané,
tak po letech zvykli si Irčané
na tu podivnost.

Jenom holičové
zvyknout nemohli, na šibenici je
špatné pohodlí,
než co dělat? Nic jim nezbyvalo,
leda trpět, neb jich bylo málo
na rebelii.

Každý rok, když táhlo
již na letnice,
sebral se bradýřský
cech do radnice:
tam chudáci los smutně metali,
komu padne holit bradu králi
a – šibenice.

(Karel Havlíček Borovský: Básně, Praha 1960, str. 127 – 128)

Interpretace ukázky:

1. Jaký motiv zpracovává autor ve své básni?
2. Určete literární druh, žánr literárního díla.
3. Jakou má báseň kompozici?
4. Autor používá ve své básni jazykové prostředky typické pro pohádku. Které to jsou?
5. Jak je v ukázce charakterizován král?

6. U uvedených příkladů uveďte názvy básnických prostředků, tropů, vysvětlete je:

- a) špatné pohodlí,
než co dělat? Nic jim nezbývalo,
- b) nebyl ani tyran,
nebyl taky žid,
- c) na tom dobrém králi
tato ukrutnost;
- d) dlouhé vlasy po krku široce
nosil jak roj včel.
- e) čekala jej podivná odplata,
nic na stříbře, ale skrze kata,
- f) na šibenici je
špatné pohodlí,
- g) nenabíjel cizím svoji kasu,

7. Vysvětlete výrazy:

bradýřský cech –
královské líce –
zdrávoť pro poddané -
rekrutýrka –
chasa -

K. H. Borovský: Král Lávr

1. Které postavy kromě krále vystupují v básni, stručně je charakterizujte.

2. Najděte v básni paralelu irského boje za nezávislost na Anglii.

3. V básni použil autor politický symbol – oslí uši. Vysvětlete tento symbol.

4. Vysvětlete pointu básně:

*a když tě co na jazyku svrbí,
našeptej to jen do staré vrby,
dceruško drahá!*

5. Který autobiografický prvek se objevuje v závěru skladby?

6. Charakterizujte společensko-historické období života K. H. Borovského.

7. Uveďte názvy novin a časopisů, do nichž přispíval K. H. Borovský.

8. Jaké jsou hlavní znaky autorovy tvorby?

9. Uveďte další díla K. H. Borovského.

10. Napište jména dalších literátů z okruhu výše uvedeného autora.